

Eugeniusz Gostomski

Spółeczna odpowiedzialność banków w dobie kryzysu finansowego

Sopot, maj 2009

1

**Główną winę za obecny
kryzys finansowy, który stał
się przyczyną załamania
gospodarczego na świecie,
ponoszą banki
amerykańskie i inni globalni
gracze finansowi.**

2

Główne grzechy banków, które doprowadziły do kryzysu.

- **Chciwość banków sprawiła, że ostrożność i względy moralne zostały zepchnięte na dalszy plan.**
- **Banki udzielały osobom nieposiadającym zdolności kredytowej kredytów hipotecznych licząc, że w warunkach postępującego wzrostu cen nieruchomości, na nich nie stracą.**
- **Na bazie kredytów hipotecznych (także kredytów subprime) stworzono bardzo skomplikowaną i ryzykowną strukturę instrumentów finansowych – w wyniku sekurytyzacji emitowano MBS, które następnie wykorzystano w konstrukcji strukturyzowanych papierów (CDO), a dodatkowo przed ryzykiem zabezpieczano się instrumentami pochodnymi (CDS).**

3

- **Tą drogą ryzyko nie zostało wyeliminowane, a jedynie następował transfer ryzyka do innych podmiotów.**
- **Działalność banków podporządkowana była realizacji jednostronnego celu, jakim był wzrost krótkoterminowej wartości rynkowej kapitału własnego (SHV).**
- **Priorytetowym zadaniem tzw. doradców lub opiekunów klientów jest sprzedaż dochodowych produktów, a drugorzędną kwestią to, czy odpowiadają one rzeczywistym potrzebom klientów.**

4

Działalność banków a kryzys

- **Banki bojąc się, że mogą stracić pożyczone klientom pieniądze, ograniczyły kredyty na działalność gospodarczą i inwestycje mieszkaniowe.**
- **Wielomiliardowe pakiety ratunkowe dla banków oznaczają socjalizację kosztów kryzysu finansowego.**
- **Czy banki jeszcze pełnią służebną rolę w gospodarce?**

5

**„Jedyną społeczną
odpowiedzialnością biznesu jest
zwiększanie zysków”**

Milton Friedman

- **W warunkach sprawnie funkcjonującego rynku wzrost wartości rynkowej przedsiębiorstwa i poszanowanie wartości uznawanych przez społeczeństwo wzajemnie nie muszą się wykluczać.**

6

Banki a CSR

- W warunkach niedoskonałego rynku i asymetrii informacji istnieje pokusa wykorzystania przez banki posiadanej przewagi na rynku kosztem klientów.
- Aby tak się nie stało, banki dążąc do maksymalizacji zysku, nie powinny tracić z pola widzenia czynników społecznych, które eksponuje koncepcja CSR.
- Komisja Europejska definiuje CSR „jako koncepcję, zgodnie z którą przedsiębiorstwa dobrowolnie uwzględniają problematykę społeczną i ekologiczną w swojej działalności komercyjnej i w stosunkach z zainteresowanymi stronami”.

7

- CSR ma szerszy wymiar niż działalność charytatywna i sponsorowanie przedsięwzięć użytecznych dla środowiska, w którym funkcjonuje przedsiębiorstwo, służących budowaniu jego pozytywnego wizerunku na rynku. Banki są odpowiedzialne zarówno wobec swoich właścicieli, jak i pozostałych interesariuszy za podejmowanie i zaniechanie określonych działań.
- Banki bowiem jednocześnie są podmiotami rynkowymi ukierunkowanymi na przynoszenie zysku właścicielom i podmiotami społeczno – gospodarczymi służącymi gospodarce i społeczeństwu.

8

- **Koncepcja CSR wymaga od banków, aby w swojej działalności oprócz aspektów ekonomicznych uwzględniały także aspekty społeczne, etyczne i ekologiczne.**
- **Interesariusze banku oczekują:**
 - akcjonariusze wzrostu kursu akcji
 - klienci produktów po umiarkowanych cenach rozwiązujących ich problemy finansowe
 - pracownicy pewnych miejsc pracy i rozwoju osobistego
 - społeczeństwo podatków i wspierania projektów istotnych dla środowiska, w którym działa bank.

9

CSR a banki spółdzielcze

- **CSR jest w bankach spółdzielczych wpisana w filozofię działania i codzienną praktykę od zarania spółdzielczości kredytowej.**
- **BS pełniąc klasyczne funkcje bankowe, nie angażowały się w operacje toksycznymi obligacjami hipotecznymi i dlatego kryzys subprime ich bezpośrednio nie dotknął.**
- **Dysponując dużą bazą depozytową, nie muszą ograniczać akcji kredytowej.**
- **W sytuacji gdy banki komercyjne ograniczają kredyty, banki spółdzielcze mają szansę zwiększenia udziału w rynku usług bankowych.**

10